

Kedves Szülők és gyerekek!

Mivel igazából már nincsen tél, de még a tavasz is várat magára, arra gondoltunk, hogy olyan témát választunk, amivel kapcsolatban mostanában bizony bőven szerezhettünk és szerezhetünk tapasztalatokat.

Tavaszi szél vizet áraszt?

Nem csak a dalból tudjuk; az utóbbi időben többször a saját bőrünkön is megtapasztalhattuk, milyen viharosan érkezik és múlik a jó idő. A népi időjárási megfigyelések külön elnevezéssel is illetik a tavasszal gyakran viharossá fokozódó légmozgást, ezek az úgynevezett böjti szelek. Bármerre jártok, érezhetitek az arcotokon – mert a testetek többi részét még sajnos ruha fedi - de ki sem kell menni a lakásból, hisz mostanában sokszor hallhatjátok is! A szelet talán nem nagyon szereti senki, de megfigyelésre, tapasztalatszerzésre kiválóan alkalmas.

Megfigyelhetjük a növények mozgását, következtetéseket tudunk levonni belőle. (ha kicsit mozdulnak, gyengén fúj, ha nagyon mozognak pl. a fa is hajladozik, erősen fúj)

Merre viszi a szél a kéményekből a füstöt? Hogyan kapja fel a szél pl. a papírt, a szemetet?

Mit érzünk a szélben, hogyan hat ránk, emberekre, hogyan az állatokra?

Külső világ tevékeny megismerése:

Környezeti tartalom:

Miért fúj a szél?

Alapvetően két oka van a légmozgásnak: azt részben a Nap melegítő hatása, részben pedig a Föld tengely körüli forgása okozza.

Szél ugyanis akkor keletkezik, ha magas és alacsony nyomású (meleg, illetve hideg) légtömegek találkoznak. A levegő ilyenkor a magasabb nyomású terület felől az alacsonyabb nyomású felé áramlik addig, míg a nyomás ki nem egyenlítődik (nagyjából úgy, mint amikor egy feszesre fújót lufi száját elengedjük: a túlnyomás felől az alacsonyabb nyomás felé száguld ki a levegő). **Jó játék**, ha kipróbáljátok, a gyerekek nagyon élvezik, amikor a lufit elengedik és vicces hangot hallatva távozik belőle a levegő. Nem utolsó sorban, maga a felfújása is hasznos gyakorlat – arra azért figyeljete, hogy most inkább mindenki csak a saját lufiját fújja!

Fújhattok ezen kívül pingpong labdát, tollpihét, szappanbuborékot, nagyon jó móka!

Mi is a szél?

Szélnek nevezzük a légkört alkotó levegő közel vízszintes irányú áramlását, amelyet helyi nyomáskülönbségek hoznak létre.

A napsugárzás szerepe egyértelmű a folyamatban: a sugarak hatására a talaj vagy vízfelület, illetve a felette lévő légtömeg melegedni kezd, sűrűsége csökken, a légnyomás nő, ezáltal felfelé, az alacsonyabb légnyomás irányába kezd áramlani, helyére pedig hideg levegő tolul. Ez a légmozgás a szél.

Mindig van szél?

Igen, akkor is, ha a talaj közelében ezt nem is feltétlenül érezzük. Még egy teljesen „szélcsendes” napon is érzékelhetővé válik a légmozgás, ha mondjuk, felmegyünk egy kilátóba, vagy egy fa tetejéről nézünk körbe. A szélerősséget az úgynevezett Beaufort-skálán mérik, 0 és 12-es erősség közt (**0** Teljes szélcsend, 0,0-0,5 m/s, 0-1 km/h, **12** Orkán, 29,1 m/s, illetve 105 km/h és fölötte).

Miért pont most?

Megszokott jelenség, hogy itthon tavasszal (és egyébként elsősorban március-áprilisban) jellemzően többet fúj a szél, mint az év többi hónapjában.

Miért? Azt már tudjuk, hogy a szél a hideg és meleg légtömegek találkozásakor alakul ki. Tavasszal a hideg légtömegek hőmérséklete néhol nagyon alacsony lehet, miközben az egyre erősödő napsütés és nappali felmelegedés meleg és felfelé vándorló légtömegeket hoz létre – hopp, már kész is a szél.

Érdekességképpen kerestem Nektek néhány kis filmet, válogassatok kedvetek szerint!

A szél hangja <https://www.youtube.com/watch?v=FtZxBjFVUvw>

A szél ereje <https://www.youtube.com/watch?v=xKzbdA2TCk>

Megújuló energiák <https://www.youtube.com/watch?v=Vcc59WT8rA0>

A szélenergia hasznosítása <https://www.youtube.com/watch?v=BDkWnAwrM0E>

A meleg levegő felemelkedése <https://www.youtube.com/watch?v=yC8ne9OrZkY>

A légnyomás kimutatása egy pohár vízzel <https://www.youtube.com/watch?v=VXwa5EfsjdI>

Ha már az időjárás ilyen tréfát űz velünk, próbáljatok ki néhány olyan játékot, amihez éppen a szél kedvez.

A következő kisfilmek megtekintése után talán kedvet kaptok Ti is egy kis játékhoz.

Játék a szélben <https://www.youtube.com/watch?v=x7JqZ9PfxrQ>

Sárkányeregetés <https://www.youtube.com/watch?v=cdDWfvSH8Pw>

Matematikai tapasztalatok:

Szedjete össze néhány egyforma üres flakont és máris kipróbálhatjátok, hogy a könnyebb, vagy a nehezebb üveget dönti fel könnyebben a szél? Egyet hagyjatok üresen, a többibe pedig töltsetek vizet (mindegyikbe egy kicsivel többet)! Figyeljétek meg, melyiket borítja fel a szél, milyen messzire viszi el, és melyik az, amit már „Szél úrfi” nem tud megtáncoltatni? Ha van kedvetek, ezt akár minden nap kipróbálhatjátok, mert lehet, hogy egyik nap négy flakont is felborít, a másikon esetleg egyet sem!

Játék közben lehetőség nyílik mennyiségek összehasonlítására, távolság mérésére (közelebb, messzebb), irányok gyakorlására (merre vitte a szél, honnan fúj)

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:

Készítsetek papírrepülő, szélforgót, papírsárkányt, ezekkel igazán nagyon jókat lehet együtt játszani a szabadban!

Szélforgó <https://www.youtube.com/watch?v=qMqLCp12yn4>

Papírrepülő hajtogatás <https://www.youtube.com/watch?v=gGNVHHeMQIw>

Papírsárkány egyszerűen https://www.youtube.com/watch?v=E7qEY_soJBI

A legtöbbek által ismert papírsárkány forma elkészítése sem bonyolult, ha ilyet szeretnétek.

Szükséges kellékek:

- két viszonylag egyenes faág
- olló
- madzag
- ragasztó
- nagyméretű színes papír

A faágakat kösd úgy össze, hogy klasszikus kereszt formát kapj. Mérd le, mekkorák lesznek az így kialakítható sárkány oldalai. A nagyobb stabilitás érdekében a szomszédos sarkokat is kösd össze madzaggal. Alul hagyj egy kicsit hosszabbra a madzagot, ez lesz majd a sárkány farka. Vágj le további három, egyenként nagyjából 30 cm hosszú madzagdarabot, erősítsd

őket a felső három sarokra. A másik végüknél kösd össze őket, majd ehhez erősítsd a maradék madzagtekercset – ez lesz az orsó.

Vágd ki a színes papírból a sárkány testét (az oldalak méretét már korábban lemérted), és ragaszd a fakerethez. A farokra is köss néhány papírdarabot, és várj a jó szélre!

Szélcsengőt is készíthettek <https://morzsafarm.hu/keszits-muzsikalo-szelcsengot-a-kertbe-19-otletet-mutatunk/>

Verselés, mesélés:

Néhány egyszerű mondókát szeretnénk megosztani veletek a szélről. A gyerekek bizonyára gyorsan megtanulják és örömmel mondogatják majd, különösen, ha mozgással is kísérhetik.

Hajlik az ág, fúj a szél, (szélfújás utánzása)

nyírfa lombja összeér, (magas tartásban kezünket a fejünk felett összeérintjük)

újra vissza, újra szét, (karokat leengedjük, majd vissza)

rajta, rajta, most elég! (ugrálunk, közben taps)

Fújja a szél a fákat (karok magasban, hajladozás jobbra – balra)

Letöri az ágakat (karok leengedése behajlítva)

Reccs! (hirtelen leguggolás)

Bíbici Panna,

Rákezdí Vince,

Akit ér, akit ér,

Majd elviszi a nagy szél.

Sötétben is fúj a szél,

Hosszú lába földig ér.

Eresz alatt kopogtat,

Ne hajolj ki, megfoghat!

Udud István:

Szél, szél, fut a szél,

fakó felhőn vágat,

odacsördít ostorával,

csapkodja a fákat.

- Szél, szél, hova szállsz?

- Hét határon túlra!

- Ha odaérsz, mit csinálsz?

- Visszajövök újra.

Bogyó és Babóca - A papírsárkány <https://www.youtube.com/watch?v=w5dRMEn2scQ>

A szél és a nap (népmese) <https://www.youtube.com/watch?v=zytfJgjNmoQ>

Weöres Sándor: Kis versek a szélről <https://www.youtube.com/watch?v=p6zHgpBRVOM>

Egy nagycsoportosoknak való mese: **Benedek Elek: Szélike királykisasszony**

<https://www.youtube.com/watch?v=YD8OfU0QD08>

Ének

Szélről legeljetek https://www.youtube.com/watch?v=FL_0NMGSMis

Tavaszi szél <https://www.youtube.com/watch?v=dCB66y5haBU>

Hej Jancsika <https://www.youtube.com/watch?v=ywfbhtYr2Ag>

Én kis kertem kerteltem <https://www.youtube.com/watch?v=6hRQJffuWgc>

Zenehallgatáshoz

Fülemüle zenekar: Szélforgó <https://www.youtube.com/watch?v=fLXjJogDMsI>

Mozgás:

Javasoljuk, hogy minél több időt töltsenek a szabadban (ha az időjárás engedi) és végezzenek a gyerekek sokféle mozgást (futások, rollerezés, biciklizés, görkorizás). Fussatok versenyt, focizzatok, dobjatok célba, ugrókötelezhetnek is, ha már nem kell vastag kabát. Ha kertesházban laktok és van arra alkalmas fa, gyakorolhatják a gyerekek a fára mászást is. Kiváló ügyességi mozgásos játék a frizbi (ma már lehet puhább anyagból is kapni, ezekkel a gyerekek szívesebben játszanak, mert nem üt akkorát). Lakásban jó játék a felfújható lufik ütügetése és levegőben tartása (kinek sikerül tovább fenn tartani úgy, hogy nem esik le). Mi családdal szoktuk játszani először egy, aztán kettő és egyre több lufival. Nagyon jókat nevetünk közben, mert mindenki minden lufit üthet – persze csak finoman - ahol éri (kézzel, fejjel, lábbal, orral, stb.) lényeg, hogy ne essen le egyik sem!

Reméljük, ebben a bolondos időben is találtok kedvetekre való játékokat! Talán már nem sokára találkozunk, addig is vigyázzatok Magatokra, mozogjatok sokat a szabadban, legyetek jókedvűek akkor is, ha fúj a szél!

A széllel küldtünk Nektek egy - egy simogatást (ugye érzitek) szeretettel: Judit néni, Edit néni